

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

PRIMER BELOŠEVIĆ PROTI REPUBLIKI SLOVENIJI

(Pritožba št. 7877/02)

SODBA

STRASBOURG

6. april, 2006

Ta sodba bo postala pravnomočna pod pogoji, navedenimi v členu 44 § 2 Konvencije. Možna je uredniška revizija.

V primeru Belošević proti Sloveniji,

je Evropsko sodišče za človekove pravice (Tretja sekcija), ki zaseda v senatu, ki ga sestavljajo:

G. J. HEDIGAN, Predsednik

G. B.M. ZUPANČIČ,

Ga. M. TSATSA-NIKOLOVSKA,

G. V. ZAGREBELSKY

G. E.MYJER,

G. DAVID THOR BJÖRGVINSSON,

Ga. I. ZIEMELE, *sodniki,*

in G. V.BERGER, *kot zapisnikar Sekcije*

na zasedanju za zaprtimi vrati dne 16. marca 2006 ,

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta tistega dne:

POSTOPEK

1. Primer izvira iz pritožbe (št. 7877/02) zoper Republiko Slovenijo, ki jo je slovenski državljan, g. Jože Belošević (»pritožnik«), vložil na Sodišču v skladu s členom 34 Konvencije za zaščito človekovih pravic in temeljnih svoboščin (»Konvencija«), dne 6. februarja 2002.

2. Pritožnika je zastopala odvetniška pisarna Verstovšek. Slovensko vlado (»Vlada«) je zastopal njen agent, g. L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik zatrjuje v skladu s členom 6 § 1 Konvencije, da je bila dolžina sojenja pred domačim sodiščem, v katerem je bil stranka, prekomerna. Po vsebini se je prav tako pritožil tudi zaradi pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva v zvezi s prekomerno dolžino postopka (Člen 13 Konvencije).

4. Dne 11. junija 2004 je Sodišče sklenilo, da bo Vladi posredovalo pritožbo glede dolžine postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva s tem v zvezi. V skladu s členom 29 § 3 Konvencije je hkrati sklenilo, da je pritožba sprejemljiva in utemeljena.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1946 in živi v Celju.

6. Leta 1988 je bil pritožniku priznan status invalida zaradi poškodb, ki jih je utrpel v nesreči pri delu. Skupnost za pokojninsko in invalidsko zavarovanje mu je plačevala invalidsko pokojnino, domnevno z določeno zamudo.

7. Dne 30. marca 1990 je pritožnik sprožil postopek zoper SPIZ pred Sodiščem združenega dela invalidskega in pokojninskega zavarovanja in zahteval obresti, ki so nastale zaradi poznega izplačila njegove invalidske pokojnine.

Potem, ko je bila sodba na prvi stopnji dvakrat razveljavljena zaradi pritožbe in bila vrnjena v ponovno obravnavo, je Sodišče združenega dela invalidskega in pokojninskega zavarovanja dne 12. oktobra 1993 delno ugodilo pritožnikovi zahtevi.

Dne 2. novembra 1993 je pritožnik vložil pritožbo.

Dne 28. junija 1994 je začela veljati Konvencija tudi v Sloveniji.

Dne 22. septembra 1994 je Višje delovno in socialno sodišče na pritožbo pritožnika, razveljavilo sklep sodišča na prvi stopnji in vrnilo zadevo v ponovno obravnavo na sodišče prve stopnje.

8. Med 23. januarjem 1995 in 3. novembrom 1998 je pritožnik vložil tri pripravljalne spise in/ali dodatne dokazne predloge.

Med 23. oktobrom 1997 in 18. junijem 1998 je vložil štiri prošnje za določitev datuma za razpis obravnave.

Nobena od dveh obravnav, ki sta bili sklicani dne 8. julija 1998 in 10. decembra 1998, ni bila odložena na zahtevo pritožnika.

Sodišče, ki se je preimenovalo v Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, je na zadnji obravnavi sklenilo, da bo izdalo pisno sodbo. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovi zahtevi, je bila pritožniku vročena 4. marca 1999.

9. Dne 8. marca 1999 se je pritožnik pritožil na Višje Delovno in socialno sodišče.

Dne 5. februarja 2002 je pritožnik pozval sodišče, da se odloči o pritožbi.

Dne 1. marca 2002 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo.

Sodba je bila dne 12. marca 2002 vročena pritožniku.

10. Dne 21. marca 2002 je pritožnik vložil pritožbo na Vrhovnem Sodišču zaradi pravnih vprašanj.

Dne 6. maja 2003 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo.

Sodba je bila 26. maja 2003 vročena pritožniku.

11. Dne 23. maja 2003 je Delovno in socialno sodišče v Ljubljani zahtevalo od pritožnika, da plača sodne takse. Pritožnik je nato plačal samo del taks. V zvezi z ostalim delom je vložil ugovor, v katerem je navedel, da je bila zahteva časovno omejena.

Dne 11. junija 2003 je sodišče izdalo sklep, s katerim je pritožniku odredilo, da plača preostanek sodnih taks in zavrnilo njegov ugovor.

Dne 16. junija 2003 je pritožnik vložil pritožbo.

Dne 20. avgusta 2004 je Višje delovno in socialno sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Sklep je bil dne 1. septembra 2004 vročen pritožniku.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV ČLENOV 6 § 1 IN 13 KONVENCIJE

12. Pritožnik se je pritožil zaradi predolgega postopka. Člen 6 § 1 Konvencije se glasi:

»Pri uveljavljanju državljanskih pravic in dolžnosti....., je vsakdo upravičen do sojenja na sodišču v razumnem roku....«

13. Pritožnik se je po vsebini tudi pritožil, da so bila notranja pravna sredstva, ki so na voljo za predolge pravne postopke v Sloveniji, neučinkovita. Člen 13 Konvencije se glasi:

« Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Sprejemljivost

14. Vlada je navedla, da notranja pravna sredstva niso bila izčrpana.

15. Pritožnik je tej trditvi ugovarjal in izjavil, da dosegljiva pravna sredstva niso bila učinkovita.

16. Sodišče ugotavlja, da je ta pritožba podobna primeroma *Belinger* in *Lukenda* (*Belinger proti Sloveniji*, št. 42320/98, 2.oktober 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6.oktober 2005). V teh primerih je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade glede neizčrpanih notranjih pravnih sredstev, ker je ugotovilo, da so bila pravna sredstva, ki so bila na voljo pritožnikom, neučinkovita. Sodišče opozarja na svoje ugotovitve v primeru sodbe *Lukenda*, namreč, da kršitev pravice do sojenja v razumnem roku izvira iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitosti pri sojenju.

17. V zvezi s predmetno zadevo Sodišče ugotavlja, da Vlada ni posredovala nobenega prepričljivega argumenta, ki bi od Sodišča zahteval, da ga razlikuje od svoje uveljavljene sodne prakse.

18. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v okviru pomena člena 35 § 3 Konvencije. Prav tako tudi ni nesprejemljiva iz kateregakoli drugega razloga. Zato jo je treba šteti za sprejemljivo.

B) Vsebina

1. Člen 6 § 1

19. Upoštevano obdobje se je začelo 28. junija 1994, ko je začela Konvencija veljati tudi v Sloveniji.

Glede konca upoštevanega obdobja Sodišče opozarja, da člen 6 § 1 navaja, da morajo biti vse stopnje pravnega postopka za »določitev ... državljskih pravic in dolžnosti«, vključno s stopnjami po razsodbi o vsebini, razrešene v razumnem času (glej *Robins v. Združeno kraljestvo*, sodba z dne 23. septembra 1997, poročila o sodbah in sklepih 1997-V, § 28; *Beer v. Avstrija*, št. 30428/96, § 13, 6. februar 2001). V skladu s tem je treba na postopke v zvezi s sodnimi taksami, čeprav se le-te določajo ločeno, gledati kot na nadaljevanje predmetne pravdne zadeve in zato tudi kot del »določitve... državljskih pravic in dolžnosti« (glej, *mutatis mutandis*, zgoraj navedeni organi). Upoštevano obdobje je tako trajalo do 1. septembra 2004, do dne, ko je bil sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča v zvezi s sodnimi taksami vročen pritožniku. Obdobje je tako trajalo okoli deset let in dva meseca na petih stopnjah sojenja.

20. Sodišče ponavlja, da je treba razumnost dolžine postopka oceniti v luči okoliščin primera in glede na naslednje kriterije: zapletenost primera, ravnanje pritožnika in pristojnih organov in pomena zadeve za pritožnika v sporu (glej, med številnimi drugimi viri, *Frydlander proti Franciji*, [GC], št. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

21. Sodišče ugotavlja precejšnje zamude v postopku po vrnitvi zadeve v ponovno obravnavo dne 22. septembra 1994, predvsem postopek pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani, ki se je končal 4. marca 1999, ter na postopek pred Višjim delovnim in socialnim sodiščem, ki se je končal dne 12. marca 2002. Sodišče po pregledu vsega posredovanega gradiva in ob upoštevanju lastne sodne prakse v takih primerih, meni, da teh zamud ni

mogoče pripisati pritožniku in zato ugotavlja, da je bilo v predmetni zadevi trajanje postopka prekomerno in da zato ne izpolnjuje zahteve po »razumnem roku«.

Zaradi tega je prišlo do kršitve člena 6 § 1.

2. Člen 13

22. Sodišče ponavlja, da člen 13 zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za zatrevanje kršitev zahteve iz člena 6 § 1 za sojenje v primeru v razumnem roku (glej *Kudla proti Poljski*, [GC], št. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Ob tem poudarja, da so bili ugovori in argumenti, ki jih je navedla Vlada, že zavrnjeni v prejšnjih zadevah (glej *Lukenda*, navedena zgoraj), zato ne vidi razloga, da bi v predmetni zadevi sprejelo drugačno odločitev.

23. Zaradi tega Sodišče meni, da gre v predmetni zadevi za kršitev člena 13 zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v notranji zakonodaji, s katerim bi lahko pritožnik pridobil odločbo, ki bi podpirala njegovo pravico v tem primeru do sojenja v razumnem času, kot je to določeno v členu 6 § 1.

II. UPORABA ČLENA 41 KONVENCIJE

24. Člen 41 Konvencije navaja:

» Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih Protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje«.

A. Odškodnina

25. Pritožnik je zahteval 15.000 evrov (EUR) za povrnitev nepremoženjske škode.

26. Vlada je takšni odškodnini ugovarjala.

27. Sodišče meni, da je pritožnik najverjetneje utrpel nepremoženjsko škodo. Na pravični podlagi je sklenilo, da mu iz tega naslova prisodi 2.400 EUR.

B. Stroški in izdatki

28. Pritožnik je poleg tega zahteval okoli 1.280 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali pred Sodiščem.

29. Vlada je zatrdila, da je bil zahtevek previsok.

30. Glede na sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le v toliko, v kolikor so dejansko in nujno nastali in so bili razumni glede na celoten zahtevek. Sodišče je opozorilo, da je pritožnikov odvetnik, ki je zastopal pritožnika tudi v primeru *Lukenda* (glej zgoraj), vložil skoraj 400 pritožb, ki so razen drugačnih dejstev, v bistvu enake kot predmetna pritožba. V predmeti zadevi zato Sodišče meni, ob upoštevanju informacij, ki jih je pridobilo in navedenih kriterijih, da je primerno, da se pritožniku odobri vsota 1.000 EUR za postopke pred sodiščem.

C. Zamudne obresti

31. Sodišče meni, da je ustrezno, če zamudne obresti temeljijo na najnižji posojilni stopnji Evropske Centralne Banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

SODIŠČE NA PODLAGI NAVEDENIH RAZLOGOV

1. *Prizna* pritožbo za sprejemljivo;

2. *Odloča*, da je prišlo do kršitve člena 6 § 1 Konvencije;

3. *Odloča*, da je prišlo do kršitve člena 13 Konvencije;

4. *Odloča*,

(a) da mora obtožena država, v roku treh mesecev od dneva, ko postane sodba pravnomočna v skladu s členom 44 § 2 Konvencije, plačati pritožniku 2.400 EUR (dva tisoč štiristo evrov) za nepremoženjsko odškodnino in 1.000 EUR (tisoč evrov) v zvezi s stroški in izdatki, skupaj z vsemi morebitnimi pripadajočimi dajatvami;

(b) da se bodo na navedene zneske od dneva, ko poteče rok navedenih treh mesecev do poravnave, plačevale enostavne obresti po najnižji posojilni stopnji Evropske Centralne Banke za vse zamudno obdobje, z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

5. *Zavrača* ostale pritožnikove zahteve za pravično zadoščenje.

SODBA BELOŠEVIĆ PROTI SLOVENIJI

Napisano v angleškem jeziku ter posredovano v pisni obliki dne 6. aprila 2006, v skladu s členom 77 §§ 2 in 3 Pravil Sodišča.

Vincent BERGER

Zapisnikar

John HEDIGAN

Predsednik